

njoj strani je crtež korintskog kapitela, koji je izradila Marija Pipan, i plan grada s označenim lokacijama muzeja, galerija, riznice, zbirke, salona i arheoloških kompleksa. Urednik je prof. Branko Kirigin, a autor vrlo uspješnog likovnog rješenja je Ranko Novak iz Ljubljane. Otraga je dvojezični tekst, hrvatskosrpski i engleski, s podacima o svakoj pojedinoj ustanovi, i to adresa, orar rada i sadržaj. Plakat je tiskalo ČGP »Delo« Ljubljana u tiražu od 3000 primjeraka.

Ovim je donekle ispunjena praznina u još uvijek oskudnom asortimanu turističkih edicija.

Vodič je predstavljen javnosti na prigodnoj svečanosti održanoj 19. svibnja 1983. godine, kojom je obilježen Međunarodni dan muzeja. Tom prilikom je mr Sofija Buličić, kustos Muzeja grada Splita, održala predavanje »Začeci muzejske djelatnosti u Dalmaciji«.

Miroslav Tuđman. Struktura kulturne informacije, Zavod za kulturu Hrvatske, Zagreb, 1983, str. 255.

U knjizi su objavljene dvije rasprave — »Predmet kulturne informacije« i »Komunikacijski obrasci kulture«, koje su rađene u okviru redovnog programa Zavoda za kulturu Hrvatske.

U nedostatku teorijskih radova što određuju predmet i strukturu kulturne informacije, kao i praktične potrebe da se informacijsko-dokumentacijska djelatnost i u arhivima, dokumentacijskim centrima, bibliotekama i muzejima planira i organizira prema jedinstvenim teorijskim i metodologijskim kriterijima, ovim se raspravama umnogome dopunjava ne samo metodologija informacijskih znanosti već i utvrđuje kategorijalni aparat za tumačenje svih vrsta obavijesti i analiza komunikacijskog obrasca što omogućuje i konsolidaciju obavijesti.

Premda je kulturna obavijest kao teorijski problem nepoznata informacijskoj znanosti, koja razvija svoje postavke i svoju metodologiju baveći se prvenstveno problemima znanstvenih informacija i znanstvenog komuniciranja, postupno se pokazuje nužnim njezino uključivanje i u informacijsku znanost kao predmet i interesa i istraživanja. Znanstvene i ostale vrste informacija postale su ne tako davno

nužan uvjet za društveni i kulturni razvoj a raspoložive teorije informacijskih znanosti koje se koriste u specijalnim bibliotekama, dokumentacijskim centrima, referalnim službama i dr. nisu bile primjenjive u službama što obrađuju materijalnu i nematerijalnu baštinu. Metodologija informacijskih znanosti isto je tako bila nedostatna za obradu auditivne, vizuelne, prostorne i ne-tiskane građe.

Ove su rasprave pokušaj sinteze i osmišljavanja informacijskih poslova u različitim kulturnim djelatnostima pa tako i u muzejskoj, u kojoj su već duže vremena osjeća nedostatak jedinstvene metodologije za različita informacijsko-dokumentacijska rješenja. U raspravi o predmetu kulturne informacije analiziraju se pretpostavke što određuju kulturnu informaciju, poruku i dokument, tipovi (kulturne) građe u komunikacijskom procesu, vrši se komparativna analiza znanstvene i kulturne informacije i utvrđuje podložnost kulturne obavijesti o dokumentacijskoj obradi. Analiziran je i instrumentarij kojim se kulturne poruke i kulturne obavijesti konkretiziraju u indok-procesu. Naznačena je moć i nemoć informacijske znanosti da pojmi i definira komunikacijske formate, društvenu formu poruka i komunikacijskih obraza. Na kraju se govori i o razlikama između znanstvene i kulturne informacije uvjetovane i oprečnim smjerovima i načinima konkretizacije indok-objekata. Osnovna teza ove analize jest »da se informacijska znanost ne treba ograničiti samo na proučavanje predmetne morfologije obavijesti, već da svoj predmet treba proširiti i na proučavanje komunikacijskih obrazaca, dakle i na društvene aspekte informacijskih, dokumentacijskih i komunikacijskih procesa.«

Raspravom se naznačavaju osnovna ključna pitanja na koja informacijska znanost još uvijek ne može odgovoriti: fature obavijesti, određivanje kriterija za tipologiju i osnovni tipovi indok-građe (prostorno-plastična, auditivna, vizuelna, tekstualna) uz prethodnu analizu različitih oblika komunikacijskih procesa, radi uočavanja razlika između dokumenata, poruke i obavijesti.

Drugom raspravom, koja je logična cjelina s prethodnom, uspostavlja se konceptualna podloga, odnosno metodologijske osnove za analizu kulturnih informacija i njihovih funkcija s ciljem izrade pregleda funkcije kulturnih informacija i teorijskog obrazloženja njihova nastanka, razvoja i ukidanja. Tek poslije takove analize slijedi uspostavljanje kategorijalnog aparata i teorijskih postavki za buduće analize

informacijskih djelatnosti na području kulture.

Ovom je knjigom informacijska znanost dopunila bitne praznine u području kulturne obavijesti napose, a zagaravanjem jedinstvene metodologije u različitim informacijsko-dokumentacijskim strukturama postat će nužan priručnik u radu svih stručnjaka koji se bave razmjenom i obradom informacija i dokumentacijskim poslovima u arhivskoj, bibliotečnoj, dokumentacijskoj i muzejskoj djelatnosti.

B. Š.

Tom Sharpe. Geology in Museums, izd. National Museum of Wales, Cardiff, 1983, str. 128.

Unatoč teoriji o divergentnom razvoju informacijske djelatnosti u odnosu na muzejsku, ova bibliografija o geologiji u muzejima ukazuje na jednu od mogućnosti suprotna toka u tom području. Pokazalo se da je zadaća prikupljanja, obrade i deseminiranja podataka iz pojedinih naučnih disciplina unutar muzejske struke i od muzealaca prepoznata kao zadatak od posebnog interesa.

Odjel za geologiju Nacionalnog muzeja Walesa već je tako duže vrijeme uključen u poslove pripremanja i tiskanja sekundarnih publikacija-bibliografija i onih izrazito muzeološkog predznaka. Grupa kustosa geologa, osnovana 1974. godine pri ovom Muzeju otpočela je s radom na prikupljanju i obradi muzeološke literature iz područja geologije koristeći pri tome međunarodne okvire. Od 1979. godine ovim projektom rukovodi Tom Sharpe, kustos Odjela za geologiju Nacionalnog muzeja a pripremljeni podaci su kompjutorski obrađeni u Muzejskom dokumentacijskom udruženju (MDA) iz Duxforda.

Ova bibliografija sadrži više od 1 000 naslova, dopunjena je indeksom ključnih riječi i indeksom autora s bibliografskim podatkom. Naslovi su prevedeni na engleski jezik, dok je naslov citirane publikacije dan u izvornom jezičnom obliku. Opće muzeološke teme, vezane uz predmet obrade, kao izložbe, dokumentacija i konzervacija nisu uključene, budući da su obrađene ili se zasebno obrađuju u ostalim bibliografijama. Kao dopuna ovoj bibliografiji preporuča se korištenje obim-

nog pregleda o muzejskim zbirkama i kompjutorima (autora L. Sarsan i A. M. Neuner, tiskano 1983. g.) koje je tiskalo Association of Systematics Collections, a sadrži više od 1 000 bibliografskih jedinica koje se odnose na mogućnosti i primjenu kompjutorske tehnologije u muzejima te na prikupljanje i obradu dokumentacije uopće. **B. Š.**

●

**Neue Museumskunde,
Berlin, v. 26, n. 1, 1983,
p. 1—72, ilustr.**

Mira Heim

*Muzejski dokumentacioni centar,
Zagreb*

Manfred Barthel svoj prilog o biljnim fosilima kao kulturnom dobru posvećuje 150. godišnjici smrti E. F. von Schlotheima i J. W. von Goethea. Pod pojmom kulturnog blaga u DDR-u, uz kulturno-povijesne spomenike, podrazumijevaju se i one prirodoslovne zbirke koje imaju značajnu znanstvenu vrijednost. Kao primjer navodi biljne fosile s područja Manebacha u Thiringiji koji su kao kulturno dobro citirani u njemačkoj klasičnoj znanstvenoj literaturi, a po tipu i lokalitetu obradio ih je E. F. Schlotheim, osnivač znanstvene paleobotanike. Time je ova zbirka biljnih fosila kako u prošlosti, tako i u sadašnjosti, značajan objekt studija koje su usko povezane s Goetheovom zbirkom, a istovremeno je i vrijedni muzejski eksponat.

Prigodom 20. godišnjice radne grupe za muzejsku pedagogiju u DDR-u, dr J. Ave u svojoj kratkoj notici govori nam o kontinuitetu rada »Radne grupe škola i muzej« osnovane još 1963. godine pri Muzeju za njemačku povijest u Berlinu, pa do danas kada je grupa izrasla u znanstvenu instituciju koja obuhvaća sve moguće vidove rada muzejske pedagogije u socijalističkom obrazovnom sistemu.

Prilog Ewalda Schulda govori o stvaranju muzeja na otvorenom na kompleksu arheološkog nalazišta slavenskog hrama iz 9. i 10. stoljeća u Gross Radenu na Stenberškom jezeru u pokrajini Schwerin. Nalazište na kojem se u kontinuitetu radi od 1974. do 1980. godine bio je kulturni centar »Varnovljana«. Iskapanja su pokazala dobru očuvanost hrastovih greda tako da položaj nađenih drumskih podloga,

mostova, stambenih zgrada i utvrda daje mogućnost vjerne rekonstrukcije. Među prvim nalazima otkriven je hram iz 9. stoljeća kada je bio u punoj funkciji. Zatim slijede tragovi razaranja da bi u 10. stoljeću došlo do ponovnog podizanja svetišta i utvrđenja na otociću jezera. U planu je da se do 1990. godine obnovi kompleks hrama koji je u životu starih Slavena odigrao značajnu ulogu. Uz ovaj Arheološki muzej na otvorenom podići će se i izložbena zgrada za predmete s ovog nalazišta. Erhard Unterreitmeier i Klaus Schache u svojem članku daju prilog o postavljanju izložbe seizmografskih instrumenata. Naime u Muzeju Burg Ranis 1972. godine osnovan je seizmološki kabinet u čijem su posjedu predmeti koji pokazuju razvojni put seizmologije unatrag sto godina.

Drezdenci »Muzej transporta« kao jedna od najvećih tehničkih zbirki u DDR-u, kako nas u svom članku izvještava Gerhard Arndt, nosilac je zadatka istraživanja, sakupljanja i izlaganja na području razvoja tehnike transportnih sredstva. U njegove zadatke spada čuvanje i izlaganje željezničkog transporta. Tokom vremena sakupljeni su različiti vagoni normalnih i uskotračnih pruga, lokomotive na paru, električni i motorni pogon, putnički vlakovi, teretna kola kao i kola berlinske S željeznice. Zadatak je muzeja sve to konzervirati i sačuvati za potomstvo. Jedan dio sakupljenih vozila bit će prikazan javnosti na izložbi. O nekim eksponatima kao specijalnim svjedocima raznih događaja moći će se vidjeti stari filmovi.

U daljnjem članku govori se o djelovanju omladinske organizacije »Treff im Bachhaus« (Sastanak u Bachovoj kući), koja ima zadatak pripomoći u vanškolskom odgoju djece i omladine. Od 1972. godine »Treff« radi sa dvije odvojene grupe različitog uzrasta. Tematika rada sastoji se od upoznavanja Spomen-kuće Johanna Sebastiana Bacha i razvoju muzike sve do naših dana. Slušaoci imaju priliku da se približe duhu i vremenu Bachovog stvaranja. Pronalaze se različite metode da se pobudi što veći interes učesnika, te u cilju toga autorica članka Ilse Domizlaff želi postaći diskusiju o nužnosti i zadacima muzeja u odgoju omladine.

U članku »Naši muzeji i sadašnjost« autor Jürgen Kuczynski govori o mogućnostima postavljanja povijesnog muzeja »sadašnjosti« i kako se za to prikupljaju prikladni eksponati. Autor promatra muzej kao naučnu instituciju, ali i instituciju za učenje, koja je u mogućnosti prikazati sadašnjost kao novi vid produbljanja kompleksnosti

povijesnih spoznaja putem interpretacije originalnih povijesnih predmeta.

Wilhelm Ennenbach u svom prilogu »O odnosu i genezi predmeta u muzeju« polazeći od pogleda muzeološke teorije Z. Z. Stranskog, a poštujući i druge muzeološke teoretičare, iznosi mišljenje da su stvari u prirodi i društvu obuhvaćene raznovrsnim svojstvima i relacijama, a kada se one nađu na obradi u muzeju odnos se prema njima mijenja. Zato je potrebno da se primarna izvanmuzejska relacija i svojstvenost predmeta pretpostavi sekundarnim muzejskim relacijama kako bi što više prodrli u bit predmeta. Predmeti stoje u materijalnoj i duhovnoj ovisnosti prema čovjeku i egzistiraju u prostoru i vremenu. Obradom u muzeju predmeti doživljavaju znatne promjene u procesu selekcije, tesauriranja i specijalne muzejske komunikativnosti. U članku je taj proces postavljen kao proces »muzealizacije« predmeta, tj. stvaranja »muzealija«.

U svome članku Karin Thiele iznosi osnove informacijskog sistema pri Institutu za muzeologiju u Berlinu, koji je sastavni dio informacijskog sistema DDR-a. U petnaestogodišnjem radu sakupljen je ogroman fond monografija, ispitnih radova, rukopisa, pliana, hemeroteke, zakona, plakata, stručnih izvještaja muzeja u DDR-u, analiza, izvještaja sastanaka i putovanja. Sakupljene informacije prenose se na bušene kartice. Vrijednost rada uočava se pri muzeološkom proučavanju, restauraciji i prepariranju. Prikupljanje literature obavlja se putem brojne razmjenjene mreže informacione djelatnosti pruža pokrajinskim i specijalnim muzejima živ dotok aktualnih informacija. Informacioni sistem stoji kao spona između muzeja i Instituta.

Slijedeći članci odnose se na opis jednog nepoznatog tipa kasnogotičkog kiparstva, te tehniku alkoholnog i formalinskog konzerviranja životinja. Slijede recenzije literature i bibliografija novih muzejskih izdanja u DDR-u.

●

**MUSEUM, vol. XXXV, no 1,
1983. Unesco, Paris. Glavni
urednik Percy Stulz.**

Ovaj broj »Museum« posvećen je podmorskoj arheologiji: istraživačkoj praksi u svijetu i odnosu muzeja prema toj najmlađoj arheološkoj disciplini. Pojam se veže u nas najčešće uz